

U Divoselu, rodnom selu narodne herojke Nade Dimić, danas nitko ne živi, njene biste su uklonjene, a u Hrvatskoj su promijenjena imena ulica i tvornice trikotaže koje su nosile njeno ime, rečeno je na okruglom stolu "Nada Dimić u kulturi sjećanja", održanom 18. marta, na 70. godišnjicu njene smrti u Staroj Gradišci, u Spomen-području Jasenovac. Okrugli stol, koji su organizirali Savez antifašističkih boraca i antifašista (SABA RH), Centar za ženske studije (CŽS), Documenta, Filozofski fakultet u Zagrebu, VSNM Grada Zagreba i Srpsko narodno vijeće, bila je prilika da se historičari i nevladini aktivisti prisjete Nade Dimić, koja je još u Narodnooslobodilačkoj borbi u velikom dijelu Hrvatske bila simbol za hrabrost.

Razaranje Divosela

- Priča o Nadi Dimić, njenom ilegalnom partijskom radu, neodavanju drugova i pored brutalnih ustaških mučenja, priča je o mladosti, hrabrosti i požrtvovnosti kakvih danas nema – rekao je historičar i profesor Drago Roksandić.

Osim herojstva pojedinaca, postoje i masovna herojstva, kao što je slučaj s Nadinim Divoselom, naprednim selom nadomak Gospića koje se diglo na ustanak i u ratu teško stradalo, izgubivši preko 900 ljudi. Gojko Matić, predstavnik SABA RH, koji je prilikom osnivanja dječje čete u Divoselu u novembru 1942. bio njen komandir, pričao je o sudbini sela koje je 1941. godine imalo 2.880 ljudi, a ostalo je bez dvije trećine predratnih žitelja. Govorio je i o njegovom stradanju 1993. godine.

- Divoselo je 1990. godinu dočekalo kao vitalna seoska zajednica, ali je 9. septembra 1993. akcijom HV-a pretvoreno u prah i pepeo. Danas se u teško prohodnim gustišima i ruševine jedva razaznaju, kao da tamo nikada nikoga i ničega nije bilo – rekao je Matić.

Prema riječima Sandre Prlende iz CŽS-a, Nada Dimić bila je jedna od mnogih žena koje su učestvovala u NOB-u:

- Na osnovu te emancipacije u ratu, žene su se izborile za pravo glasa, iako se KP jedina u zemlji i prije rata zalagala za ženska prava, a u njenom članstvu žene su imale visok postotak. Ona je podsjetila i na Katu Pejnović, stariju 25 godina od Nade Dimić, koja kao dijete u mnogočlanoj porodici nije imala priliku da se obrazuje, ali se u ratu istakla kao predvodnica žena, te na Mariju Jurić Zagorku, prvu novinarku koja se još 1917. zalagala za pravo glasa žena.

Aneta Lalić iz SNV-a govorila je o zadnjim danima Nade Dimić, dok je Vjeran Pavlaković s Filozofskog fakulteta u Rijeci ukazao na kulturu zaborava iz 1990-ih godina, kada su ulicama nazvanim po Nadi Dimić promijenjena imena, a svi spomenici i biste povezani s njom i s partizanskim pokretom uklonjeni ili devastirani. Za razliku od Hrvatske, nekadašnja trgovačka, a sada ekonomska škola u Zemunu i dalje nosi njeno ime, kao i ulice u brojnim srpskim gradovima.

Uspomena na partizanke

Jasna Jakšić iz Muzeja suvremene umjetnosti govorila je o umjetničkim projektima iz 1990-ih kojima se nastojala sačuvati uspomena na Nadu Dimić i druge istaknute partizanke, ističući pritom umjetnicu Sanju Iveković.

Barbara Blasin govorila je o slikama koje je koristila za potrebe "Ženskog vodiča kroz Zagreb" koji je pisala zajedno s Igorom Markovićem, a zajedno su organizirali i potpisivanje peticije da u Zagrebu ostane trajni trag i da se očuva uspomena na Nadu Dimić. Peticija je potpisivana i u Jasenovcu.

Skupu koji je moderirala voditeljica Documente Vesna Teršelič prisustvovali su i brojni polaznici

Međunarodne škole kulture sjećanja koja je tih dana održana u Zagrebu na temu "Razmjene iskustava i znanja o sjećanju na holokaust i ratne zločine".

Učesnici skupa, koji je zapravo bio prva komemoracija za neku pojedinačnu žrtvu sistema logora Jasenovac, položili su vijence u kriptu spomenika "Kameni cvijet".

- I nakon što je pobijeđen, fašizam se migolji i rovari, a ako ga pustimo da se organizira, postat će opasan – rekao je predsjednik SABA RH Ratko Maričić i ukazao na opasnost od tog zla za mlade generacije, koje bi mu se trebale suprotstaviti.

Rada Borić iz CŽS-a naglasila je značaj zajedničkih projekata u očuvanju sjećanja s obzirom na brojne spomenike u Hrvatskoj koji su devastirani ili neobilježeni.

Treće hapšenje bilo je i posljednje

Nada Dimić rođena je 6. septembra 1923. u Divoselu, a nakon Gospića nastavlja školovanje na Trgovačkoj akademiji u Zemunu, gdje je prvi put uhapšena i mučena. S nepunih 15 godina postaje skojevka, sa 17 članica KPJ, a u junu 1941. bila je prva žena borac Sisačkog partizanskog odreda. Učestvovala je u diverzijama na pruzi Zagreb-Sisak i rukovodila tehnikom Okružnog komiteta KPH za Sisak. U julu 1941. u pokušaju da uspostavi prekinute veze, ustaše je hapse u Sisku i šalju u zagrebački zatvor, gdje je danima mučena i onda prebačena u bolnicu na Svetom Duhu, odakle bježi na Petrovu goru.

U Karlovcu drži sastanke s omladinom, prikuplja opremu, hranu i oružje i drži vezu s partizanima, a na Petrovoj gori učestvuje u osnivanju Glavnog štaba partizanskih odreda Hrvatske. U novembru je odigrala veliku ulogu u akciji u kojoj su 23 partizana pod vodstvom Većeslava Holjevca ušli u Karlovac i oslobodili više zatvorenika iz bolnice, što je imalo velik odjek. Početkom decembra, kada je trebala ponovno otići u partizane, ustaše je hapse i vode u zatvor u Karlovcu, pa u Zagreb, gdje unatoč mučenju nije odala ni svoje ime. Početkom februara 1942. otpremljena je u logor Stara Gradiška, gdje je krajem marta ubijena.

Izvor:

novossti.com